

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕” มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑. รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อการศึกษาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕

๓.๒ ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ รวมทั้งสิ้น ๒๘๘ คน^๑

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองและเด็กพิการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ R.V.Krejcie & D.W.Morgan ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑) ผู้บริหาร	๑๘	๕
๒) ครูและบุคลากร	๒๗๐	๑๗๕
รวม	๒๘๘	๑๘๐

^๑ กลุ่มการศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

ผู้บริหาร จำนวน ๒ คน ที่ทำงานในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด นครสวรรค์ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานบริหาร จำนวน ๕ ปี และจบหลักสูตรการบริหารการศึกษา

ครู จำนวน ๕ คน ที่ทำงานในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงาน จำนวน ๕ ปี

รวมทั้งหมด ๗ คน

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ให้บริการ คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือ ตอนล่าง กลุ่ม ๕ จำนวน ๑๘๐ คน **รวมทั้งหมด ๑๘๐ คน**

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี ๒ ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบงานของการศึกษาการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือ ตอนล่าง กลุ่ม ๕ เพื่อใช้เก็บข้อมูล ในการวิจัย มี ๓ ตอน ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้น จำนวน ๒ ชุด ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ดังนี้

ชุดที่ ๑ แบบสอบถามสำหรับผู้ให้บริการ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรของศูนย์ การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ประกอบด้วย ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ช่วงอายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ Checklist

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่าบุณยชม ศรีสะอาด^๒ มี ๕ ระดับ โดยกำหนดความมากน้อยของระดับการปฏิบัติ ดังนี้

๕ หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด

๔ หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมาก

๓ หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง

๒ หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อย

๑ หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS for windows เพื่อใช้วิเคราะห์ หาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมาย และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

^๒ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน, ๒๕๓๕), หน้า ๙๙-๑๐๐.

๑) หาค่าร้อยละของตัวแปรสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม รวมทั้งแปลความหมายของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ในด้านทาน ด้านปิวยาจา ด้านอตัถจริยา ด้านสมานัตตดา โดยใช้เกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

เปรียบเทียบการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ ใช้สถิติอนุมาณสำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่ออธิบายความแตกต่างลักษณะ กลุ่มตัวอย่าง ในกรณีตัวแปรมากกว่าสองกลุ่มจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของ LSD

๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษา หลักการ ทฤษฎีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒. กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

^๓ วิเชียร เกตุสิงห์, ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้, (ข่าวสารการวิจัยการศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

๒. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

- ๑) พระศรีสมโพธิ ดร.
- ๒) ผศ.ดร. วิรัช จงอยู่สุข
- ๓) รศ.ดร. วรฤต เกื่อนช้าง
- ๔) นางกาญจนา ฮวดศรี
- ๕) นางสาวน้ำเพชร คงเพชรศักดิ์

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิสนุ^๔ เลือกข้อคำถามที่มีคะแนน ๐.๘๐-๑.๐๐

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๕ ที่ระดับ ๐.๘๖

๔. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ และขอความร่วมมือไปยังวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๒. ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ทั้งการแจกแบบสอบถามระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๕๙ – มีนาคม ๒๕๖๐

๓.๖. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามมาตรวจแล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์
๒. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

^๔พิสนุ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฟ้าการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘-๑๓๙.

^๕Cronbach, Lee J. *Essentials of psychological testing* (4th ed.). New York: Harper & Row, 1971.: p 160.

(๑) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

(๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

(๓) ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากร ตามการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test / One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไปและเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

(๔) วิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถามปลายเปิดของการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

(๕) วิเคราะห์และสรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม ๕ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทนผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

+๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม

๐ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม

-๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาไม่มีความเหมาะสม

- ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

- เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 = ผลรวมค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

๒) สถิติพรรณนา ใช้สูตรดังนี้

ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

- เมื่อ p แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ค่าคะแนนแต่ละกลุ่ม
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

- F คือ ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)
 MS_B คือ ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_W คือ ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม